

بررسی معماری و کارکردهای اجتماعی - فرهنگی حمام گنجعلیخان واقع در شهر کرمان

وحیده جلال کمالی^{۱*}، حمیدرضا محبی^۲، امیرحسین جلال کمالی^۳

۱- کارشناس ارشد پژوهش هنر، هنرآموز ناحیه یک آموزش و پرورش استان کرمان، vjalalkamali1393@gmail.com

۲- دکتری پژوهش هنر، عضو هیئت علمی دانشگاه یزد، Hr_mohebi2002@yahoo.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد پژوهش هنر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد، Amirhossein.jalalkamali@gmail.com

:

چکیده

حمام‌های عمومی در شهرهای اسلامی اهمیت زیادی داشته‌اند و از مهم‌ترین بناهای شهری پس از مسجد و مدرسه محسوب می‌شدند. این جلوه‌گاه معماری ایرانی - اسلامی تنها مکانی برای نظافت نبوده، بلکه موقعیت مکانی حمام و قرار گرفتن آن در کنار مراکز مهم و اثرگذاری چون بازار و مسجد موجب می‌گردید تا همواره به عنوان مکان تجمع در وقوع رویدادهای اجتماعی مورد توجه قرار گیرد. زمینه‌های مذهبی شکل‌گیری حکومت صفوی در ایران موجب ترویج فرهنگ وقف و گسترش ساخت بناهای عام‌المنفعه مانند حمام‌ها شد که از جمله آن‌ها حمام گنجعلیخان کرمان است که در دوران حکومت شاه عباس صفوی ساخته شد. در این پژوهش بر اساس روش توصیفی - تحلیلی ابتدا به بررسی معماری این حمام و کارایی بخش‌های تشکیل دهنده آن با توجه به نیاز مراجعه‌کنندگان پرداخته می‌شود، سپس مهم‌ترین کارکردهای اجتماعی - فرهنگی حمام و نقشی که در حیات اجتماعی جامعه ایفا می‌کرده است، از نظر گذرانده می‌شود. متون مختلف تاریخی مؤید این امر است که حداقل در همه‌ی دوران اسلامی، حمام‌های عمومی فراوانی در شهرهای مسلمین وجود داشته است. حمام در گذشته فقط محلی برای استحمام نبود بلکه مکانی برای گذراندن اوقات فراغت، گفت‌وگو و تبادل نظر، رفع خستگی و حتی عبادت، گرد آمدن دوستان و حل و فصل مسائل زندگی و مکانی برای استمرار روابط اقتصادی و اجتماعی بود و نقش رسانه را نیز ایفا می‌کرد.

واژگان کلیدی: حمام گنجعلیخان، معماری حمام، کارکرد، فرهنگ

اطلاعات مقاله

زمینه تخصصی مقاله:

آیین و فرهنگ در زمینه میراث فرهنگی

دریافت:

پذیرش:

پایگاه نمایه‌کننده:

